Boeken, grammofoonplaten, tentoonstellingen

De vogels en de mens

J. Drijver, oud-secretaris van Vogelbescherming en oud-hoofddirecteur van Natuurmonumenten komt ons verrassen met een boekje, dat hij „De vogels en de mens" heeft genoemd. Eerlijkheidshalve wordt voorin vermeld, dat het de 2e geheel omgewerkte druk is van het al in 1926 verschenen boekje „Vogels en vogelbescherming". Maar dan toch met heel sterke nadruk op geheel omgewerkt. Want de acht hoofdstukken van toen zijn er nu vier geworden, hoewel de omvang van het boekje nauwelijks kleiner is en de inhoud, dankzij de compacte druk, wellicht nog uitgebreider.
Dat een grondige bewerking noodzakelijk was is duidelijk, als we bedenken, hoeveel er sinds 1926 is veranderd. Het 2e hoofdstuk, dat oorspronkelijk als titel had „Verspreiding, nut en schade", heet nu dan ook „Verspreiding — verlies en winst". In twee opzichten veelbetekenend:
1e. zijn de vragen nut of schade thans veel minder overheersend, dan een goede kwarteeuw geleden en 2e. is het vooral voor iemand met de grote ervaring van Drijver thans mogelijk, een rekening van verlies en winst op te maken.
In „Vogelverdelging en vogelbescherming" komen vooral de gevaren, die de vogelstand bedreigen, ter sprake, in „Mens en vogel" vertelt Drijver boeiende bijzonderheden over de velerlei wijzen, waarop de vogelstand vroeger uit winstbejag, speciaal ook ten behoeve van de consumptie, werd belaagd. Een hoofdstuk over „Nestbouw en ouderzorg" verraadt opnieuw de grote ervaring en belezenheid van de auteur, aan wie wij een aantrekkelijk boekje danken, met 53 over het merendeel voortreffelijke foto's van o.a. C. J. A. Wijnaendts, Harry Savory, K. Visser e.a. K.Z.

J. Drijver: De vogels en de mens. Uitg. L. J. Veen, Amsterdam, z.j. 168 blz., met 53 foto's. Prijs geb. *f* 4,50.

Het witte hart van Nieuw-Guinea

De Nederlandse expeditie, die in 1959 bijna 6 maanden een gedeelte van het centrale bergland van Nederlands Nieuw-Guinea onderzocht, mocht zich in een algemene belangstelling verheugen.
Dat de algemeen wetenschappelijke leider Dr. L. D. Brongersma en kapitein-luitenant ter zeevlieger G. F. Venema, technisch leider, kans zagen nog binnen het jaar de ervaringen van deze expeditie in boekvorm te laten verschijnen, is dan ook verheugend.
Uit verslagen en verhalen van de deelnemers stelden de auteurs een volledig verslag over de expeditie samen. Wij worden geconfronteerd met de grote moeilijkheden die overwonnen moesten worden en de prestaties die geleverd werden. Het boek vermeldt talloze bijzonderheden over het land met zijn grote verschillen in klimaat en terreingesteldheid.
Als wij de prachtige 32 zwart-wit en 36 kleurenfoto's bekijken, kunnen wij het alleen maar betreuren, dat er niet nog meer foto's konden worden opgenomen. De 22 figuren zijn voor het grootste deel detailkaartjes.
Dat de bewerking van de bijeengebrachte verzamelingen en gegevens nog jaren zal vergen spreekt van zelf. De wetenschappelijke resultaten zullen dan ook worden gepubliceerd in het tijdschrift „Nova Guinea". J. T.

Dr. L. D. Brongersma en G. F. Venema: Het witte hart van Nieuw-Guinea. Uitg. Scheltens & Giltay, Amsterdam, 1960. Prijs *f* 14,90.

The Bird in the Hand

De „British Trust for Ornithology" gaf in haar serie veldgidsen een 69 pagina's tellend boekje uit voor ringers en werkers bij vogelwaarnemingsstations. Een gids welke ook voor een Nederlandse ringer van groot nut kan zijn.
Het eerste deel geeft zeer uitgebreide informatie over hanteren van vogels tijdens het ringen en het determineren, het uithalen van vogels uit vangkooien en netten, de behandeling van zieke en gewonde vogels enz.
Het tweede deel geeft de ringers duidelijk instructie waar bij het ringen speciaal op moet worden gelet, licht de ringer in over het gebruik van gekleurde ringen, geeft waarschuwingen en raadgevingen.
Het derde deel gaat uitvoerig in op de beschrijving van een vogel, de kleuren van het verenkleed en onbevederde delen (snavel, tarsus e.d.), het wegen, het ontluizen, het meten, de vleugelformules, de rui en de wijze van het maken van notities.
Deel IV is een gids voor het bepalen van sexe en ouderdom van de vogels (54 soorten en 1 subspecies) welk regelmatig in handen komen. Ruim gedrukt, doorschoten met blanco bladzijden voor het maken van aantekeningen, worden van deze 54 soorten de verschillen van de geslachten en oude en jonge vogels genoemd. Door het steeds intensievere gebruik van de mistnetten werd een dergelijke gids onontbeerlijk. Terecht wijzen de schrijvers er op dat wij deze gids als een basis, waarop verder kan worden gebouwd, moeten beschouwen. Toevoegingen en verbeteringen zullen in de toekomst de gegevens steeds waardevoller maken. Een boekje dat ook bij elke Nederlandse serieuze ringer niet mag ontbreken.
J. T.

R. K. Cornwallis & A. E. Smith: The Bird in the Hand. Field Guide no. 6. Uitg. British Trust for Ornithology, 2 King Edward Street, Oxford, Engeland, 1960. Prijs 4 sh.

Identification for Ringers

Voor het herkennen van de rietzanger-, karekiet- en spotvogelsoorten in de hand verscheen kortgeleden wederom een gids van de B.T.O. welke door de ringers met vreugde zal worden begroet. Voor elk soort wordt behalve een kleurenbeschrijving, de mogelijke verschillen tussen oude en jonge vogels opgegeven, kleur van snavel, tarsus en iris, maten, gewichten, vleugel-formules, gegevens over de rui en de verspreiding.
Het zijn juist de karekieten, rietzangers en spotvogels waarbij de meest ervaren ringer nog wel eens voor moeilijke gevallen komt te staan en het is daarom prettig, dat het eerste deel

van deze serie juist bovengenoemde soorten behandeld.
Een boekje waar een zeer grote behoefte aan bestond onder de ringers. Wij zien verlangend uit naar nieuwe deeltjes van deze serie. J. T.

Kenneth Williamson: Identification for Ringers I, The genera Locustella, Lusciniola, Acrocephalus and Hippolais. Identification Guide Number One, August 1960. Uitg. Britsh Trust for Ornithology, 2 King Edward Street, Oxford, Engeland. Prijs 3 sh - 6 d.

The Popular Handbook of Rarer British Birds

P. A. D. Holloms uittreksel uit het Handbook of British Birds onder de titel The Popular Handbook of British Birds, dat in één band en tegen een veel aantrekkelijker prijs de voornaamste inhoud van het grote werk binnen veler bereik bracht, is vooral in Groot Brittannië snel populair geworden. Uiteraard moest Hollom zich bij de samenstelling ervan beperkingen opleggen. Enerzijds bestonden die uit het weglaten van de voortreffelijke, maar toch voor vele liefhebbers minder belangrijke gedetailleerde beschrijvingen der verschillende kleden. Anderzijds nam Hollom in zijn Popular Handbook uitsluitend die soorten op, die op z'n minst twaalf keer waren aangetroffen.
De zeldzamere soorten bleven dus onvermeld. En daaraan heeft hij nu zijn Popular Handbook of Rarer British Birds gewijd, waaronder er overigens een paar zijn, die inmiddels al vaker dan twaalf keer zijn waargenomen, doordat ook in Groot Brittannië door méér vogelaars steeds intensiever wordt gevogeld. Dit maakte het zelfs noodzakelijk in het nieuwe boek dertig soorten op te nemen, die nog niet in het grote Handbook worden beschreven.
Van deze dertig soorten worden nu ook afbeeldingen gegeven, vrijwel alle van de hand van David Reid-Henry (die merkwaardigerwijze signeert met de initialen D.M.H.), terwijl Peter Scott een afbeelding van de *Siberische taling* afstond. Verder zijn er de afbeeldingen door M. H. Koekoek, Lodge, Roland Green, die wij kennen uit het grote Handbook. De nieuwe platen van David Reid-Henry, van wie ik nooit eerder vogelafbeeldingen zag, zijn voortreffelijk, zowel wat de kleur als de houdingen betreft.
Er zijn er onder deze zeldzame soorten (waaronder enkele die nog niet officieel tot de „British List" zijn „toegelaten") heel wat, die nog nimmer in Nederland zijn aangetroffen. Vooral Noordamerikanen, die op de Britse eilanden al een heel eind uit de koers zijn, en die te eniger tijd misschien ook nog wel in Nederland kunnen worden verwacht. Verder zijn er Oostaziaten (zoals *Temmincks rietzanger)* en zuiderlingen, waarop we in Nederland zelfs meer of gedeeltelijk gelijke kansen hebben.
Ongetwijfeld zullen dan ook Nederlandse vogelaars profijt kunnen hebben van Holloms nieuwe boek, dat in opzet verder niet verschilt van zijn eerste Popular Handbook. Wel is de omvang veel geringer, wat de uitgever heeft gemeend te moeten compenseren door het gebruik van opdikkend papier, waarmee hij vogelaars die het mee naar buiten willen nemen geen dienst heeft bewezen. Ook is de prijs nogal hoog. Zeker als men de omrekeningskoers moet betalen, die de Nederlandse boekhandelaren nog altijd menen te moeten berekenen.
Eén opmerking moet me van het hart: Hollom heeft behalve een fraaie gekleurde plaat van de *Turkse tortel* (die zich inmiddels ook op de Britse eilanden snel verspreidt), ook een zwart-wittekening opgenomen, naast die van de gewone *tortelduif*. Het zou m.i. juister zijn geweest *Streptopelia risoria* ter vergelijking af te beelden, waarmee de *Turkse tortel* een veel grotere gelijkenis vertoont en dus eerder kan worden verward.
In totaal bevat dit nuttige boek 115 afbeeldingen en beschrijvingen van zeldzame soorten, waaronder zowaar onze *snor,* die voor de Britten ook tot de ornithologische delicatessen behoort. K. Z.

P. A. D. Hollom: The Popular Handbook of Rarer British Birds. Uitg. H. F. & G. Witherby Ltd., London, 1960. Prijs 37/6 d.

The House on the Shore

Dit is het verhaal van een der 15 Britse vogelwaarnemingsstations, Monks' House Bird Observatory. Wij nemen er kennis van hoe de auteur Dr. Eric Ennion en zijn vrouw dit station aan de Britse oostkust, in Northumberland oprichtten.
Negen maanden van het jaar komen er gasten uit vele plaatsen in Groot Brittannië en daarbuiten om meer te leren over het interessante vogelleven, dat een constant wisselend beeld vertoont. De lezer zal spoedig opgenomen worden in de bijzondere sfeer, die van het leven op een Brits vogelwaarnemingscentrum uitgaat. De schrijver schotelt een schat van persoonlijke ervaring en practische problemen voor. Ennion vertelt over de vogels in de tuin van het oude huis, de duinen en de kust, de ingenieuze vangmiddelen, het nestelen en de ervaringen met vogels in de hand.
Afzonderlijke hoofdstukken zijn gewijd aan de Farne Isles, Holy Island en de Bass Rock met hun gevarieerde zeevogelleven, de Cheviot en de Breamish Valley, waar belangrijke ecologische onderzoekingen werden verricht.
Appendix A geeft een lijst van de 15 Britse vogelwaarnemingscentra en de 5 veldcentra, met alle gegevens over een bezoek hieraan. Appendix B geeft een opsomming van de aldaar geringde vogelsoorten en hun aantallen tussen mei 1951 en 31 december 1958: 23.925 vogels.
Dr. Ennions bekwaamheid als tekenaar komt in de 80 tekeningen tot uiting, terwijl voorts ruim 20 foto's zijn opgenomen. Een practische gids, waarin de schrijver zijn ziel heeft gelegd. J. T.

Eric Ennion: The house on the shore, The story of Monks' House Bird Observatory. Uitg. Routledge and Kegan Paul, London, 1960. Prijs 28/—.

Die Vogelwelt des Dümmer-Gebietes

In de serie „Biologische Abhandlungen", voortzetting van de „Ornithologische Abhandlungen" verscheen onlangs van R. Hölscher, G. B. K. Müller en B. Petersen een interessante mo-

nografie over de Dümmersee en omgeving, welk gebied reeds bekendheid had gekregen door een aantal boeken en tijdschriftartikelen van Walter von Sanden-Guja. De Dümmer is een meer met een oppervlakte van 16 vierkante kilometer in de Westduitse laagvlakte, met een rijk vogelleven, waarover de auteurs, na een aantal inleidende hoofdstukken over topografie en hydrografie, geologie, flora, fauna, natuurbescherming enz. een grondige documentatie geven.
Er zijn tot nu toe in dit gebied 250 vogelsoorten aangetroffen, waarvan 145 broedend. Van deze laatste broeden 124 soorten regelmatig, 12 bij uitzondering en 9 zijn inmiddels als broedvogel verdwenen. Het broeden van o.a. *krooneend* en *witoogeend, bosruiter, oeverloper, kleine groene* en *middelste bonte specht, sperwergrasmus* en *kruisbek,* om enkele voor Nederlandse vogelaars bijzonder aantrekkelijke soorten te noemen, wordt wel vermoed maar kon (nog) niet worden bewezen. Doch ook tal van andere soorten, die elders in NW-Duitsland zeldzaam zijn, broeden er in flinke aantallen, waaronder de ook in Duitsland met uitsterven bedreigde *goudplevier,* die overigens ook hier vermoedelijk spoedig voor de kultuur zal moeten wijken. De *bonte strandloper* heeft aan de Dümmer zijn zuidelijkste Duitse broedplaats. Bovendien is het Dümmergebied pleisterplaats en winterkwartier voor eenden, ganzen en zwanen, maar ook voor grote roofvogels als *vis-* en *zeearend* en honderden *kraanvogels.*
Het grootste deel van het boekje wordt ingenomen door een lijst der waargenomen soorten, met interessante gegevens over hun voorkomen en eventuele wijzigingen daarin. Een aantal foto's geeft een goede indruk van het biotoop en prikkelt tot kennismaking met dit niet ver van onze grens gelegen, doch voor zover ik weet zelden of nooit door Nederlandse vogelaars bezochte gebied. K. Z.

R. Hölscher, G. B. K. Müller en B. Petersen: Die Vogelwelt des Dümmer-Gebietes. Biologische Abhandlungen, Heft 18-21, 124 blz. Uitg. Dr. H. Bruns en Dr. O. Niebuhr, 1959. Prijs DM 12.—.

Siedlungsbiologische Untersuchungen in einförmigen Kiefernwäldern

Al eerder hebben wij mededeling gedaan van interessante proeven die door de Duitse Vogelschutzwarten worden verricht waarbij wordt getracht de vogelstand zodanig op te voeren, dat van noemenswaardige invloed op de stand van schadelijke insekten zou kunnen worden gesproken. Dr. H. Bruns brengt nu in „Siedlungsbiologische Untersuchungen in einförmigen Kiefernwäldern" verslag uit over een gedurende acht jaren voortgezette proef in een droog naaldbos nabij Neurenberg, waar het inderdaad mogelijk bleek de normale vogelstand op te voeren van 0.38 paren vogels met open nesten en 0.27 paren holenbroeders per ha, tot een totaal van 2.6 paren per ha over grotere oppervlakte en zelfs van 9 paren op 1 ha. Van jaar tot jaar treden schommelingen op, die niet in verband konden worden gebracht met het aanbod aan voedsel.
Bovendien werd in het proefgebied met succes de stand van de rode bosmier opgevoerd, die eveneens een belangrijk aandeel kan hebben in de verdelging van vooral de popstadia van allerlei schadelijk gedierte.
Dr. Bruns deelt mee, dat hoewel bij het begin van de proef in het strooisel van de proefterreinen en de controlegebieden een ongeveer gelijk aantal voor naaldhout schadelijke insekten aanwezig was, het aantal insekten in de proefgebieden na enige jaren tot ongeveer de helft daalde. Zelfs kan bij een toeneming van het aantal broedvogels een daling van het aantal insekten worden vastgesteld, en omgekeerd. De jaarlijkse schommelingen in de insektenstand was in de proefgebieden duidelijk geringer, dan in de controleterreinen.
Terecht merkt Dr. Bruns op, dat de proef zal dienen te worden voortgezet totdat een insektenplaag optreed, alvorens de gunstige invloed van de vogelstand duidelijk zal kunnen blijken. K. Z.

Dr. H. Bruns: Siedlungsbiologische Untersuchungen in einförmigen Kiefernwäldern. Biologische Abhandlungen, Heft 22-23. 52 blz. Uitg. Dr. H. Bruns en Dr. O. Niebuhr, 1959. Prijs DM 6.—.

Staatliche Vogelschutzwarte Hamburg

Het 4e Jahresbericht van de Staatliche Vogelschutzwarte Hamburg heeft betrekking op de periode van 1 april 1959—31 maart 1960 en wordt dus lovenswaardig snel gepubliceerd. Na algemene mededelingen over het werkprogramma en de huisvesting volgen allereerst resultaten van een aantal inventarisaties. Zo blijken de Hamburgse parken en kerkhoven een rijke vogelbevolking te hebben, het Stadtpark bijv. 48 soorten broedvogels en 62 „gastvogels", waarbij ter vergelijking wordt vermeld, dat het ongeveer even grote Regents Park in Londen slechts 19 soorten broedvogels en 8 soorten „gastvogels" herbergt. Uit de cijfers voor de *ooievaar* blijkt, dat in 1956, 1957, 1958 en 1959 resp. 46, 59, 76 en 68 jongen werden grootgebracht door resp. 20, 19, 28 en 26 paartjes.
Er worden voorts gegevens vermeld over maatregelen ter bevordering van de vogelstand, zowel als ter bestrijding van „hinderlijke" soorten, zoals de *spreeuw* en „stadsduiven, *knobbelzwanen, eksters* en *huismussen.* Ook de verhindering van vogelschade wordt kort besproken, waarna mededelingen worden gedaan over enige speciale onderzoekjes. Er wordt voorts o.a. nog gewezen op de wenselijkheid nestkastjes zo spoedig mogelijk na het uitvliegen der jongen te reinigen, om ontwikkeling van parasieten tegen te gaan. Gegevens over voorlichting en een lijst van in de verslagperiode verschenen publicaties besluiten dit interessante verslag. K. Z.

Staatliche Vogelschutzwarte Hamburg: 4. Jahresbericht, Hamburg, 1960.

Herdenkingstentoonstelling Aart Schouman

Van 27 augustus tot 2 oktober werd in Dordrecht een herdenkingstentoonstelling gehouden van tekeningen, aquarellen, olieverfschilderijen enz. van de 18e eeuwse landschap- en dierenschilder Aart Schouman. Schouman was o.a.

schilder van grote decoratieve „behangels" waarop veel vogelfiguren voorkomen.
Als typisch vertegenwoordiger van zijn tijd bezat Schouman de gemengde aanleg van artistieke tekenvaardigheid en wetenschappelijke zin. Veelvuldig waren zijn bezoeken aan natuurhistorische kabinetten en aan de menagerie van Prins Willem V. Hoewel het ons opviel dat veel van zijn vogels in hun bewegingen wat gekunsteld aandoen en dat vaak kennelijk van opgezette modellen gebruik is gemaakt, is het werk als geheel toch van een zuivere frisheid.
Vele malen werd toch wel direct naar het leven gewerkt en mede door de voorbeeldige beheersing van de waterverf zijn deze aquarellen van een zeer hoog artistiek niveau. Een meesterwerk was wel cat. no. 135, voorstellende twee „steenpauwiesen".
Voor de vogelliefhebber was het bovendien op een verregende dag een kostelijke bezigheid te trachten de vogelsoorten op de „behangsels" en aquarellen te herkennen. H. J. S.

Oiseaux en Camargue

Jean-Claude Roché heeft voor zijn grammofoonplaat „Oiseaux en Camargue" de Grand Prix du Disque van de Académie Charles Gros gekregen. Terecht, want de geluiden, die op deze 25 cm langspeelplaat (33 t.) zijn vastgelegd, geven de sfeer van dit ook door Nederlandse vogelaars veelvuldig bezochte gebied voortreffelijk weer. Na een wat aarzelend en naar mijn gevoel geluidstechnisch minder geslaagd begin met de geluiden van *geelpootzilvermeeuw, kokmeeuw, steltkluut* en *kluut,* wat onnatuurlijke harde geluiden van de *flamingo* en nauwelijks herkenbare van het *visdiefje,* volgen over het algemeen voortreffelijk vastgelegde geluiden van *wilde eend, bergeend, kleine zilverreiger, kwak, brilgrasmus, grote karakiet, purperreiger, baardmannetje, roerdomp* (verbluffend natuurgetrouw), *zwartkoprietzanger, snor, koekoek* en, bijzonder karakteristiek voor de Camargue: een koor van boomkikkers en kleine padjes *(Bufo calamita),* waarna het *dwergooruiltje* en de *nachtegaal* de eerste zijde van de plaat besluiten.

De keerzijde start met goede zang van de *veldleeuwerik,* gevolgd door *gekraagde roodstaart, ekster, grauwe gors, koolmees, vink, groenling, Orpheusspotvogel,* waarna een voortreffelijke opname volgt waarin we tegelijkertijd de *ransuil,* de *tortelduif* en de *wielewaal* horen. Een wat harde *tjiftjaf,* de *Europese kanarie, grasmus, roodborst, merel, winterkoning* en *zwartkop* gaan tenslotte vooraf aan een bijzonder geslaagd slot met baltsende *bosuilen,* waarvan we er op sommige ogenblikken drie tegelijk horen, met daartussen door nog de roep van een *steenuiltje.*

In totaal derhalve 39 vogelsoorten en 2 amfibiën, doch met op de achtergrond nog herhaaldelijk andere zangers, hetgeen de sfeer in belangrijke mate verhoogt. We missen, helaas, zulke voor de Camargue typerende soorten als *bijeneters, scharrelaars, buidelmees, Cetti's zanger, waaierstaartrietzanger, baardgrasmus, kalanderleeuwerik, kortteenleeuwerik, hop, witvleugel-* en *witwangstern* (die we graag hadden geruild voor minder kakarteristieke so...rten als *roodborst, vink, groenling* e.d.). Doch het geheel geeft een stemmingsbeeld van de Camargue, dat bij velen allerplezierigste herinneringen wakker zal roepen, vooral ook door de over het algemeen voortreffelijke weergave der geluiden. De plaat is voorzien van een dichterlijke gesproken tekst en de hoes vermeldt de Franse en Latijnse namen der vogels „in volgorde van opkomst". Voor wie de gesproken Franse tekst moeilijk kan volgen, hadden we graag een wat uitvoeriger toelichting op de hoes gezien. Maar anderzijds is het natuurlijk erg aantrekkelijk te trachten ook alle achtergrondgeluiden te zelf te determineren.
Voor wie plannen heeft de Camargue te bezoeken een voortreffelijke introductie. En voor wie er reeds was een kostelijk middel om vervaagde herinneringen wakker te roepen. Derhalve zeer warm aanbevolen. K. Z.

Jean-Claude Roché: Oiseaux en Camarinte. 25 cm, 33-toerenplaat. Uitgebracht door Pacific en voor Nederland geïmporteerd door Record Master Folklore, Den Haag. Prijs *f* 19,50. (Men zie ook de advertentie elders in dit nummer.)

The birds of the Palearctic fauna

Mag het boek van Van Tyne en Berger eigenlijk in de boekenkast van geen enkele serieuze vogelaar ontbreken, dr. Charles Vauries „The Birds of the Palearctic Fauna" is toch echt wel bestemd voor vakmensen en de weinige amateurs, die zich tot het nauwelijks voor de amateur toegankelijke terrein van de avifaunistische systematiek aangetrokken voelen. Het onlangs verschenen deel, dat de Passeriformes behandelt, geeft een nauwgezette opsomming van alle door de auteur „erkende" soorten en ondersoorten, met opgave van het verspreidingsgebied. De auteur veronderstelt daarbij, dat de lezer de soortkenmerken kent en geeft van de ondersoorten korte karakteristieken. Aan de publicatie is een grondige bestudering van de belangrijkste vogelverzamelingen (met uitzondering van de Russische) vooraf gegaan. Prof. Stresemann heeft er in een bespreking al op gewezen, dat dit de taxonomische uitspraken van Vaurie een grote betrouwbaarheid verleent, maar maakt er tegelijkertijd bezwaar tegen, dat de *rose spreeuw* voortaan *Sturnus roseus* zou moeten heten en de *groenling Carduelis chloris,* een suggestie die trouwens de Commissie voor de Nederlandse Avifauna der N.O.U. in haar „Naamlijst der Nederlandse Vogelsoorten" (Limosa 31, 2, 1958) evenmin heeft overgenomen. Doch dit zijn discussies, die we beter buiten het bestek van ons tijdschrift laten en trouwens ook buiten de competentie vallen van uw recensent, die slechts de aandacht op dit voor vak-ornithologen uiterst belangrijke boek wil vestigen. K. Z.

Charles Vaurie: The Birds of the Palearctic Fauna. London. H. F. & G. Witherby Ltd., 1959. Prijs £ 5/5/—.

Middelste bonte specht

De juli-augustusaflevering van „Regulus", het aardige orgaan van het Luxemburgse „Landesverband für Vogelkunde und Vogelschutz" bevat een uitvoerig artikel van Victor Wassenich over de *middelste bonte specht,* waarin deze niet alleen enige broedgevallen vermeldt, maar ook beschrijvingen geeft van het broedbiotoop, het uithakken der nestholte, de verzorging der jongen, de geluiden, enz. Deze ook in Luxemburg zeldzame spechtesoort heeft in 1959 en 1960 gebroed en de auteur vermeldt voorts een aantal losse waarnemingen.
Zoals bekend broedt deze soort sinds 1952 in Twente nabij de Duitse grens, sommige jaren zelfs meer dan één paar (zie ook deze jrg., blz. 22). In dit verband is het misschien aardig te vermelden, dat wij (P. Allpress, P. E. Brown, Miss M. G. Davies, D. Harrison en echtp. Zweeres) op 24 juni nabij Anholt, op slechts één km van de Nederlandse grens, een *middelste bonte specht* zagen. Vogelaars in de Achterhoek en Montferland zullen er dus goed aan doen, naar deze spechtesoort uit te kijken. K. Z.

Flamingo's aan Knardijk en de Friese kust

Op 17 juni werd aan de Knardijk een Europese *flamingo* waargenomen (Dr. G. A. de Vries). Op 21 juni werd vermoedelijk dezelfde vogel op pl.m. 10 km van Harderwijk, langs de Knardijk gesignaleerd (Hornstra, Vermeulen). Ook op 11-7, 21-7 en 23-7 werd de vogel daar nog gezien (Dr. Carrière, Schrijver, Wellinga, Ger. v. Dijk).
Op 5 augustus werd een vaal ex. waargenomen tussen de zwanen bij Oude Mirdum, Gaasterland (H. Wouda †), op 16 aug. zag de jeugdige Durk Kooistra eveneens bij Oude Mirdum een *flamingo.*
Zijn er afgelopen tijd berichten verschenen over ontsnapte *flamingo's?* J. T.

Jonge koekoek in nestkast

Toen wij op 11 juli 1960 bij Loenen Gld. enige nestkasten nakeken troffen wij in één daarvan, de deksel stond op een kier van 5 cm., het nest van een *gekraagde roodstaart* aan. Onder in het nest lag een ei van de bezitters en er op zat een halfwas *koekoek,* die door ♂ en ♀ *gekraagde roodstaart* werd gevoerd.
Acht dagen later was het dier zo gegroeid dat in de dreighouding, die het tegen ons aannam, het nest niet meer te zien was. Op 28 juli was hij verdwenen, waarschijnlijk uitgevlogen. Voor alle zekerheid hadden wij de nestkastdeksel op 19 juli wat verder geopend.

Kees van Deursen

Open nest van een ringmus

Eind mei 1960 vond ik een *ringmussennest* in een sleedoornstruik. Een „open" nest dus en bolvormig. Vindplaats 2 km. ten westen van Zutphen.

Kees van Deursen